

Turku tänään

YLIN +11°C
ALIN +9°C

Päivän pituus

AURINKO NOUSEE	LASKEE
8.30	17.58
8.18	17.49
8.34	17.28
8.56	16.53

Tuuri
Helsinki
Oulu
Uusikaipi

OTA YHTEYTTÄ

Vaihe 022693311

Jakehupäivystys 022693434 (arkisin kello 6.00–16.30, viikonloppuna ja arkipyhänä kello 7.00–11.00)

Asiakaspalvelu 022693400 (arkisin kello 8.15–16.30), ts.fi/asiakaspalvelu, asiakaspalvelu@ts.fi

KERRO UUTISVINKKI

Toimitus 022693260, ts.uutiset

LÄHETÄ UUTISKUVA TAI -VIE

Sähköposti ts.verkkotoimitus@

Whatsapp +358505130651

Hengellisen kodin etsintä päättyi ruumisarkussa makuuttamiseen

Tuore tietokirja käsittelee kahta suomalaiskulttia, joiden välissä ehti kulua sata vuotta. Tietoisuutta kulttien vaikutuksesta on lisättävä vielä nykypäivänakin, sanoo kirjailija.

Hanne Yli-Parkas
TS TURKU

Menestyneen yrityksen omistaja makuutettiin ruumisarkussa ja häntä pidettiin metsässä pelikällä kaurapuurodiehtillä. Hänen jääkaappinsa ovenssa roikkui lappu, jossa oli ohje myrkyllisen juomasekoituksen. Neuvona oli, että sekotusta piti juoda kolme kertaa päivässä.

Näilytetty nainen oli paraislainen Jumalan linna -kuulin jäsen. Pyristelyistään huolimatta hän ei koskaan päässyt yhteisöstä irti.

Kuka tahansa voi päätyä kulttiin. Tämä tosiasia pysäytti kirjailija Tuire Malmstedtin niin, että hän halusi pureutua syvemminkin suomalaisten kietoutuneisiin ihmiskultoihin. Uusi, tänään julkaistava tietokirja *Käikö valta maan päällä* kirjaa käsittelee myös Jumalan linna -yhteisöä, jonka toimintaa puitiin Varsinais-Suomen kirjallisuudessa vuonna 2021.

Tuolloin myös *Turun Sanomat* uutisoi oikeudenkäynnistä, jossa omaiset yrittivät saada kulttiin liittyneen, sittemmin edesmenneen naisen testamentin kumottua.

Sukulaisten mukaan kultin johtajana toiminut mies oli pakottanut, taivuttellut ja painostanut naista allekirjoittamaan miehestä taloudellisesti hyödyntäen testamentin, vaikka hänen terveydentilansa ja tahdonvoimansa olivat heikentyneet. Omaiset katsoivat, että naista oli käytännössä yritetty aiopistea.

Malmstedt kertoo, että häntä kiinnosti erityisesti se, millai-

nen ihminen ajautuu lahkon jäseneksi. Miksi esimerkiksi järjevä ja menestynyt yrittäjänainen päätyi mukaan lahkoon ja mikä sai hänet luopumaan läheisistään, lopulta myös itsensä määräämis-oikeudestaan?

– Tulin siihen tulokseen, että ihminen vain etsii jotain niin kovasti sillä hetkellä, että hän tuntee löytäneensä lahkosta vastauksen. Lahkoissa jäsenet otetaan aina aluksi lämpimästi vastaan. Heitä kohdellaan ehkä paremmin kuin oma perhe koskaan. Ihminen tuntee löytäneensä uuden elämän samanhenkisten keskuudesta.

Malmstedt lainaa kirjassaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimusprofessori Hannu Lauerman, jonka mukaan oma käsitteemme terveysyhteisöistämme saa meidät kietoutumaan, ettemme itse voisi päätyä kulttiin.

Totuus on toinen. Tämä ylitti Malmstedtin.

– Olen aina vähän ajatellut, että miten ihmiset nyt sellaiseen hurauttavat. Mutta mitä enemmän luen Lauerman ja muiden psykiatrien näkemyksiä, sitä selkeämmin ymmärsin, että kultteihin liittyvät ihmiset ovat usein hyvin älykkäitä ja koulutettuja. Juuri älykkäitä ihmisiä he pystyvät perustelemaan itselleen, että kultti on nyt minulle itselleni parhaaksi.

Yrittäjänaisen tapauksessa Malmstedtin yllätti myös se, että nainen oli tutustunut lahkojohtajaan jo 1980-luvulla. Vuosien varrella heidän tiensä erkanivat, kunnes kaksikko tapasi uudestaan 2000-luvun alussa.

Luottaminen vanhaan ystävänsä oli kuitenkin virhe. Lämpimän vastaanoton jälkeen

nainen alkoi ahdistua. Kirjallisuudessa selvisi, että nainen oli myös yrittänyt vastustaa kulttia, vaikka hän puolusteli kulttijohtajan tekoja ystävilleen.

– Esimerkiksi vuonna 2016 hän oli kertonut tuttavalleen, että kulttiperhe oli ollut kyltymättömin ahne, ja tämän vuoksi hän oli toivonut pääsevänsä kultin otteesta maksamalla itsensä siitä ulos, Malmstedt kirjoittaa.

Oikeuden asiakirjoista paljastuu, että vuosien mittaan mies oli ryhtynyt ohjailemaan mittavia summia rahaa naisen yrityksestä itselleen ja yrityksilleen. Summat olivat niin suuria, että naisen henkilökohtakin ihmetteli kasvavajetta.

Kulttijohtaja oli todennut naiselle, että maailmeen monaan pidi sitoutua. Tuska-luistauksen luomista nainen aina palasikin yhteisön luokse.

Kulttijohtaja itse kiisti puheet kultista kokonaisuutena testamentinriidan aikaan ja piti väitteitä kateellisten työntekijöiden puheina. Arkussa makuuttaminen oli miehen mukaan osa taideperformanssia.

Oikeudessa todistajina kulttujen naisen työntekijöiden mielestä touhua saattoi silti kuvailla kultiksi. Kun eräs työntekijöistä haastoi miehen toimia ja vastusti oman sanonsensa mukaan kulttiin liittymistä, hänet irtisanottiin.

Malmstedt muistuttaa, että lahkojohtajia pidetään usein huijareina, mutta osa heistä ei edes tiedosta huijaavansa. Mutta oliko yrittäjänaisen puolihinnassa saanut yhteisö Malmstedtin mielestä kultti?

– Se on hyvä kysymys, joka vain kaivoi taustatyötä tehdessäni. On hyvin erikoista, että lahkojohtaja kietä lahkon olemassaolon. Yleensä he haluavat mainetta ja kunniaa siitä ja saattavat jopa nauttia lahkon julkisuudesta. Mutta hän ei, hän kietä kaiken, Malmstedt toteaa.

Hän silti muistuttaa, että testamentinriidan aikaan oikeudessa kuultiin äänitteitä, joissa mies sanoi puhuvansa Jumalan tai Jeesuksen läsnä. Mies oli myös kirjoittanut yrittäjänaiselle erilaisia kirjeitä.

– Nekin olivat ”Jumalan äänellä” kirjoitettuja määräyksiä tai kirouksia. Näiden lisäksi se alistaminen, vapaudenriisto, lahkojohtajan mielestä taloudellinen riistäminen... minusta kaikki viittaa ehdottomasti lahkoon, Malmstedt tiivistää.

Hän korostaa, ettei kirjan ole tarkoitus levittää tietoa kenenkään yksilyksisistä. Siksi esimerkiksi yrittäjänaisen ja kulttijohtajan nimet on muutettu. Sen sijaan Malmstedt haluaa levittää tietoa kulttien vaarallisuudesta.

Kirjassaan hän käsittelee

myös noin sata vuotta sitten vaikuttaneen lahkojohtaja Maria Åkerblomin tarinaa lapsuudesta lähtien.

Åkerblomin keräessä seuraajia sisällissodan keskellä olevassa Suomessa elettiin tulenarkaa aikaa. Nyt ihmisiä huolestavat niin Ukrainan sota, ilmastonmuutos kuin omat taloushuolet.

– Sitä mietti tässä maailmantilanteessa, että ajatko nämä vaikeudet ihmisii hake- maan turvaa yhteisöistä, jotka eivät sitten olekaan se luvattu turva, vaan hyökkäilytätäjä. Tätä tietoisuutta täytyy lisä- viä nyky maailmassakin. Va- kuutuin tästä, kun ymmärsin Jumalan Linna -kultin kautta sen, että tätä tapahtuu myös 2000-luvulla.

Turun hovioikeus piti aikoinaan kirjallisuuden ratkaisun testa- mentin kumoamisesta voima- sa. Korkein oikeus ei antanut asiassa valituspäätöstä, joten kulttijohtaja ei siis päässyt käiksi naisen omaisuuteen.

Mies oli suuttunut myös siitä, että sukulaiset halusivat haudata naisen kotipaikka- kunnalleen Keski-Suomeen. Malmstedtin mukaan siihen ei löytynyt vastauksia, miksi hautapaikka oli kulttijohtajalle niin tärkeä. Hänen tietojensa mukaan yrittäjänainen hauda- tiin kotiseudulleen.

– Eli ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

– Ei ei mennyt lahkojohtajan tahto läpi.

FAKTA

Syyllistämistä ja manipulointia

■ **Kultti-sanaa** käytetään usein vaarallisen lähen synonyminä.

■ **Kristillisen** laikka puo- lestaan käyttää laikka-sanaa pääkirjoista irrottaneesta ryhmittymästä.

■ **Uskontojen** uhrien tuki ry:n mukaan vaarallinen laikka tai kultti sisältää muun muassa kontrollia, manipulointia, syyllistämistä, vanhojahasusta ja Pentti-Ritosen rapistamista.

■ **Kulttiin** saatetaan liittyä myös painostusta lahjoittaa omaisuutta yhteisölle, seksuaalista manipulointia sekä eroa harit- sevien painostusta.

■ **Pääosa** tunnetuista laikoista on viime vuosikymmenen ensim- mät vuosikymmenet.

■ **Tunnetuimpia** ovat esimerkiksi 1900-luvun ensimmäisellä puoliskolla vaikuttanut Åkerblomin, korpelaisuus ja kartanolaisuus.

■ **Kalkkia** nähtiin yhdisti kristi- nen tausta.

■ **Tuoreempia** tapauksia ovat Kokonniemen laikka ja Nokia Missio.

■ **Nokia Mission** johtaja Markku Koivisto yritti muun muassa herättää kuoletta henkin.

■ **Koivisto** lopulta erotettiin perustamastaan laikosta.

■ **Kokkonniemen** laikka puoles- taan nousi jaksuteen, kun sitä epäiltiin jäsentensä hyväksikäy- töstä halpotoivomana.

■ **Työoloja** ei kuitenkaan saatu kokonaan selvitettyä.

Lähde: Turun Sanomien arkisto, Uskontojen uhrien tuki, Kaikki valta maan päällä.

”On hyvin erikoista, että lahkojohtaja kietä lahkon olemassaolon. Yleensä he haluavat mainetta ja kunniaa siitä ja saattavat jopa nauttia lahkon julkisuudesta.”

Tuire Malmstedt
Kirjailija

Sumuverhon takana olevat kultit kiehtovat

Hanne Yli-Parkas
TS TURKU

Kultit ovat jälleen pinnalla, sillä viime viikolla julkaistiin kirja kultista. Psykologian tohtori Manne Laukkanen käsittelee kirjassaan *Vaaralliset gurut* suomalaisten kulttien lisäksi myös manipu- lointia ja kultteja maailmalla.

Tuire Malmstedt kertoo

valinneensa oman teoksen

kaikki kotimaista esimerkita-

pausta siksi, että häntä kos-

kettivat juuri näiden kahden

naisen kohtalot. Tarinat Maria

Åkerblomista lahkojohtajana

ja yrittäjänaisesta lahkon uh-

rina on toteutettu niin, että

tekstissä kulkee limittäin fak-

tatietoa ja fiktiivisiä keinoja

kirjoitettua draamaa.

– Ihmisiä kiehtoo kultteissa

varmaankin juuri se, että mi-

ten joku lähtee mukaan niiden

toimintaan. Mikä siinä kultissa

on niin ihmeellistä, että se vie

mukanaan? Yhteisöt ovat myös

aika suljettuja, joten niistä ei

tiedetä paljoakaan. Sumu-

verhon takana oleminen kiehtoo

ihmisiä, Malmstedt pohtii.

Toinen syy kulttiinno-

tukseen lienee se, että niiden

voima tiedostetaan.

– Yhteisö voi muodostua niin

tiiviiksi, että jäsenet pitävät

yhä, vaikka toimintaan liittyy

väärinkäytöksiä ja alistamista.

Pahimmassa tapauksessa jä-

senten henkeä voidaan uhata,

tai pakottaa heitä rikolliseen

toimintaan. Se kiehtoo.